

โดย นางวารุณี ปรีดานนท์

หุ้นส่วนและที่ปรึกษาด้านการกำกับดูแลกิจการ บริหารความเสี่ยง การกำกับปฏิบัติตามเกณฑ์ และการตรวจสอบภายใน PwC Thailand กรรมการในคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการวางระบบบัญชี

PDPA และนักบัญชี

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (พ.ร.บ.) มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายความว่า การควบคุมข้อมูลที่สามารถทำให้ระบุเจ้าของข้อมูลได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม (โดยไม่รวมข้อมูลของผู้ที่ถึงแก่กรรม) และไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในรูปของกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน อีเมล เบอร์โทรศัพท์ และอีกมากมาย

พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้รับการขยายวันมีผลบังคับใช้ไปจนถึง 31 พฤษภาคม 2565 จึงทำให้หลายคนได้เตรียมตัวกับเรื่องนี้มาพอสมควรแล้ว บทความนี้ขอสรุปสั้น ๆ เกี่ยวกับสิทธิสำคัญที่เจ้าของข้อมูลสามารถมีต่อข้อมูลของตน ดังนี้

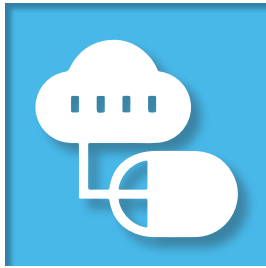
สิทธิในการได้รับแจ้ง

ตามมาตรา 23 หมายถึง สิทธิที่เจ้าของข้อมูลควรทราบจากผู้ควบคุมข้อมูล (Data Controller) เก็บข้อมูลของตนเพื่อไปทำอะไร เก็บนานแค่ไหน ส่งต่อให้ใครหรือไม่ และจะติดต่อผู้ควบคุมข้อมูลได้อย่างไร

สิทธิในการเพิกถอนความยินยอม

ตามมาตรา 19 หมายถึง สิทธิที่เจ้าของข้อมูลสามารถเพิกถอนความยินยอมในการเก็บข้อมูล โดยต้องสามารถใช้สิทธินี้โดยวิธีที่ง่าย (เช่นเดียวกับตอนที่ให้ความยินยอม) และทำเมื่อใดก็ได้

สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล

ตามมาตรา 30 หมายถึง การที่เจ้าของมีสิทธิเข้าถึงและรับสำเนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตน และมีสิทธิขอให้เปิดเผยการได้มาซึ่งข้อมูลของตนไม่ได้ให้ความยินยอม โดยผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องจัดเตรียมข้อมูลตามคำขอให้เจ้าของภายในไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ได้คำขอ

สิทธิในการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้อง

ตามมาตรา 35 และ 36 หมายถึง สิทธิที่เจ้าของข้อมูลสามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขข้อมูลของตนได้ เมื่อเห็นว่าข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ โดยผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องแก้ไขตามที่เจ้าของร้องขอ หากผู้ควบคุมปฏิเสธ จะต้องบันทึกเหตุผลการปฏิเสธนั้นไว้ด้วย

สิทธิในการลบข้อมูลส่วนบุคคล

ตามมาตรา 33 หมายถึง สิทธิที่เจ้าของสามารถขอให้ลบหรือทำลายข้อมูลของตนได้ เมื่อข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์อีกต่อไป เมื่อเจ้าของถอนความยินยอม หรือเมื่อข้อมูลถูกนำไปใช้อย่างผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ เจ้าของข้อมูลยังสามารถมีสิทธิอื่น ๆ ได้อีก เช่น สิทธิในการห้ามมิให้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในการขอให้โอนย้ายข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

พื้ทำบัญชีหรือสำนักงานบัญชีเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไร

โดยทั่วไปข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยผู้ทำบัญชีหรือสำนักงานบัญชี (ในบทความนี้ขอรวมเรียกว่าสำนักงาน) มักมี 2 ประเภท คือ ข้อมูลลูกค้า ซึ่งได้รับมาจากการทำงานให้ลูกค้า นั้น ๆ และข้อมูลของบริษัทเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร พนักงาน และผู้ขายของ (Supplier) ที่ทำงานหรือขายสินค้าให้บริษัท เมื่อได้รับข้อมูลส่วนบุคคลมาจากเจ้าของข้อมูล บริษัทจะต้องบันทึกและเก็บรักษาข้อมูลนั้น โดยสำนักงานจะต้องมีกลไกการกำกับดูแลและมีกระบวนการภายในบริษัทที่พร้อมเสมอในการแสดงให้เห็นว่าสามารถปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการปรับปรุงกลไกและกระบวนการให้เป็นปัจจุบัน และจัดให้มีการอบรมบุคลากร ให้มีความเข้าใจเรื่อง พ.ร.บ. ข้อมูลส่วนบุคคลและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

การใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลมีได้ในกรณีต่าง ๆ เช่น สิทธิขอลบข้อมูลเมื่องานเสร็จสิ้นแล้ว หรือเมื่อสำนักงานนำข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไปใช้ทางการตลาด ดังนั้น หากสำนักงานคิดว่าจะมีรายการแบบนี้เกิดขึ้น ก็ควรขอคำยินยอมจากเจ้าของข้อมูลให้ถูกต้องเรียบร้อย มิเช่นนั้น จะต้องดำเนินการลบข้อมูลให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

โดยสรุป การจะปฏิบัติตาม พ.ร.บ.นี้ให้ถูกต้องและครบถ้วน เพื่อลดความเสี่ยงด้านกฎหมาย ชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และค่าปรับ นักบัญชีและผู้สอบบัญชีควรต้องระวังเหตุการณ์ความเสี่ยง เช่น การส่งอีเมลผิด การเข้าถึงอีเมลโดยบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ดังนั้น สำนักงานจะต้องวางระบบการควบคุมภายในของกระบวนการต่าง ๆ ให้รัดกุมที่สำคัญ เช่น กระบวนการรับลูกค้า การจัดทำและเก็บสัญญา การจัดทำกระดาษทำการ การจัดเก็บเอกสารภายหลังงานเสร็จสิ้นแล้ว การสื่อสารทางอีเมลหรือช่องทางสาธารณะอื่น ๆ การใช้ข้อมูลเพื่อการตลาด หรือประมวลผลอื่น ๆ ตลอดจนกระบวนการควบคุมในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ